

Psychiatr. Pol. 2016; 50(4): 895–896

PL ISSN 0033-2674 (PRINT), ISSN 2391-5854 (ONLINE)

www.psychiatriapolska.pl

DOI: <http://dx.doi.org/10.12740/PP/63339>

OMÓWIENIA KSIĄŻEK I CZASOPISM

Bartosz Grabski

PODSTAWY BADANIA PSYCHIATRYCZNEGO DLA STUDENTÓW, LEKARZY, PSYCHOLOGÓW I PSYCHOTERAPEUTÓW

Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2015, str. 159.

Książka dra Bartosza Grabskiego zatytułowana *Podstawy badania psychiatrycznego* przynosi powiew świeżości na rodzimym, specjalistycznym rynku wydawniczym. Leonardo da Vinci mawiał, że „prostota jest szczytem wyrafinowania”, zwykle więc gdy ktoś podejmuje się ambitnego przedsięwzięcia opisanie sedna czy podstaw jakiegokolwiek zjawiska, rodzą się uzasadnione obawy, czy nie zostanie ono nadmiernie uproszczone, a sam opis nie zatraci jego istoty. Autorowi zręcznie udaje się to zadanie i faktycznie jego książka jest tym, co obiecuje tytuł oraz maksyma z pierwszych stron, powtórzona za Einsteinem: „Wszystko powinno być uproszczone tak bardzo, jak to możliwe, ale nie bardziej”. Grabski z zamysłem koncentruje się na praktycznym aspekcie badania psychiatrycznego, na pierwszy plan wysuwając kwestię „jak konkretnie badać, co mówić Pacjentowi, co robić, a czego nie podczas badania”, odwołując się do żywego, niekiedy potocznego języka. Dzięki temu zabiegowi książka istotnie, zgodnie z intencją autora, może aspirować do bycia „podręcznym asystentem” dla studentów, lekarzy, psychologów i psychoterapeutów. Dr Grabski celowo pomija w tym opracowaniu szczegółowy opis psychopatologii, podkreślając, że to zadanie z powodzeniem realizują dostępne na rynku wydawniczym podręczniki.

Książkę otwiera entuzjastyczna przedmowa profesora Józefa Krzysztofa Gierowskiego oraz osobisty wstęp od autora. Część merytoryczną rozpoczynają rozdziały dotyczące budowania relacji lekarz–pacjent oraz zjawisk w niej zachodzących. Możliwe, że właśnie te rozdziały stanowią jeden z mocniejszych atutów książki. Autor podnosi w nich temat zasadniczy dla badania psychiatrycznego – ludzkie spotkanie dwóch osób. Odwołuje się tutaj do tradycji myśli humanistycznej, bazując na fundamentalnym znaczeniu autentyczności, szacunku, serdeczności i partnerstwa dla powodzenia wspomnianego spotkania. Dr Grabski czerpie tutaj z najlepszych, bogatych tradycji ośrodka krakowskiego i jego wybitnych postaci jak profesor Antoni Kępiński. Odwołuje się także do własnych wieloletnich doświadczeń w pracy z pacjentami. Zgodnie

z ideą podręcznika, myśli te zostają uporządkowane w formie praktycznych wskazówek dotyczących wskazanej postawy wobec pacjenta (Bądź), pożądanых zachowań (Czyń) oraz przestróg (Unikaj).

Kolejna, największa objętościowo część opracowania to uproszczony podział objawów zaburzeń psychicznych do celów praktycznych. Autor systematycznie przedstawia w nim zaburzenia emocji i ich ekspresji, napędu psychoruchowego, myślenia, spostrzegania i funkcji poznawczych oraz myśli i tendencje samobójcze. Omawiając każdy objaw, kieruje się klarownym schematem: opis, przykład, sposób badania (z cennymi wskazówkami praktycznymi), interpretacja, znaczenie kliniczne oraz dodatkowe spostrzeżenia. Zwracają uwagę eleganckie, czytelne tabele ilustrujące opis urojeń. Cennym uzupełnieniem tej części jest rozdział poświęcony podstawowym pytaniom dotyczącym seksualności w badaniu psychiatrycznym. Autor słusznie podkreśla wagę nieignorowania przez klinicystów zajmujących się zdrowiem psychicznym tej niezwykle ważnej sfery życia człowieka.

Część merytoryczną zamyka aneks z praktycznymi dodatkami, bez których podręcznik praktyka nie mógłby się obejść, zawierający: uproszczony schemat badania stanu psychicznego, szablony badania stanu psychicznego, schemat wywiadu oraz wywiad obiektywny. Klamrę zamykającą stanowią bibliografia, indeks objawów, wykaz tabel oraz notka o autorze.

Podsumowując, czytelnicy otrzymują cenną, nowatorską i przede wszystkim bardzo praktyczną książkę – podręcznik praktyka stworzony przez praktyka. Szczególnie zwraca uwagę jej kompaktowa, czytelna i przyjazna czytelnikowi forma, realizująca ideę „podręcznego asystenta”. W pełni zgadzam się z uwagą profesora Gierowskiego zawartą w przedmowie: można mieć nadzieję i oczekiwania, iż będzie ona ważną i przydatną, być może obowiązkową lekturą dla studentów medycyny realizujących zajęcia kliniczne z psychiatrii. Gorąco rekomenduję tę pozycję także wszystkim uczącym się budowania wartościowych, profesjonalnych, leczących relacji z osobami zmagającymi się z problemami zdrowia psychicznego.

Grzegorz Mączka

Otrzymano: 18.05.2016

Przyjęto do druku: 21.05.2016